

НАПИСАННЯ ЕСЕ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

ЗМІНЧАК Н.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Серед завдань вищої освіти у сфері розвитку суспільства одним з ключових є формування професійної та особистісної компетентності студентів. Вища освіта повинна забезпечувати не лише набуття фахових знань та навичок, але й розвиток їх особистості, формування ціннісних орієнтацій та соціальних компетенцій, які дозволять їм стати активними та відповідальними громадянами. «Соціокультурна компетентність — це набута в процесі навчання інтегрована здатність особистості, що охоплює лінгво-, країнознавчі знання, систему уявлень про національні традиції, звичаї, реалії країни, норми мовленнєвої та немовленнєвої поведінки її етнічних представників, вміння адекватно реагувати й будувати власну поведінку відповідно до цих особливостей і норм» [1, 287]. Мета сформувати всебічно розвинену особистість має багато шляхів вирішення, розглянемо один із них.

Однією з найефективніших форм контролю та розвитку мовленнєвих навичок є написання есе. Есе – це короткий твір, що має довільну структуру й містить висловлення індивідуальної думки щодо заданої теми. Спираючись на дослідження М. Балаклицького, подамо жанротвірні ознаки есе: «1) Особистісний характер мовця, що дозволяє побачити нове в знайомому. 2) Репрезентація предмета мовлення за допомогою асоціативно-емоційної структури основи. 3) Можливість виходу в загальнокультурний контекст фонових знань адресата. 4) Вільна асоціативна композиція. 5) Підвищена модальність тексту як відбиття суб'єктивності тих чи інших авторських характеристик» [1, 28].

Використання есе як ефективного методу формування мовленнєвих навичок під час вивчення української мови досліджували Козак Л., Мазур О., Ткаченко О., Хохлова А., Черниш Л., зокрема розглядали питання розвитку критичного мислення. І це є чи не найбільшою перевагою досліджуваного методу, на відміну від інших типів завдань (тести, виконання вправ тощо), що спрямовані на засвоєння правил правопису, пунктуаційних норм тощо.

У процесі написання есе студенти вчаться формулювати свої думки, логічно й послідовно обґрунтовувати та доводити їх, використовувати різноманітні мовні засоби, що допомагають висловлюватися більш точно та зрозуміло, а також використовувати мовленнєві засоби для підкреслення важливих моментів своєї аргументації, зможуть висловлюватися переконливо.

Написання есе також дає студенту можливість викласти свої ідеї у письмовому форматі, що є важливою навичкою у професійній діяльності. У академічному письмі найбільш поширеною формою є дослідницька стаття, яка містить інформацію про предмет дослідження та оцінки експертів з цього питання. Виконання такого типу письма допоможе студентам розвивати навички дослідницької роботи та підготувати їх до подальшої професійної діяльності. Крім того, підготовчим етапом є аналіз інформації, що також розвиває критичне мислення студента.

Створення есе може сприяти розвитку самовизначення та самопізнання, адже студент змушений глибоко розмірковувати над темою та своїми поглядами на неї, що сприяє кращому розумінню власних цінностей та переконань. Робота над есе вимагає великої уваги до теми, аналізу та оцінки різних точок зору і, головне, формулювання власної позиції. Студент змушений пережити власні переконання, дослідити свої цінності та ставлення до теми, що сприяє більш глибокому розумінню себе та своїх поглядів на світ. Крім того, під час написання есе, студент вивчає нові факти та ідеї, що можуть змінити його переконання.

До того ж види есе, що різняться за формою та стилем, вимагають від людини розвитку різних навичок: розуміння причин і наслідків певної ситуації, або наявність гіпотез щодо таких; аналіз як переваг, так і недоліків певних подій чи явищ; окреслення проблеми та вибір найбільш прийняттого рішення; наведення розумних аргументів, з метою переконати читачів. Студенти, які пишуть есе, повинні навчитися аналізувати різні точки зору та обстоювати твердження, що ґрунтуються на їхньому розумінні.

Написання есе є цінним інструментом для розвитку соціальних навичок. У процесі написання текстів цього жанру людина може покращити практику комунікації, критичне мислення та вміння ефективно висловлювати свої думки та ідеї. Крім того, створення текстів цього жанру може допомогти людям розвинути свої комунікативні навички, покращуючи їхню здатність формулювати свої ідеї.

Отже, есе як один з методів навчання мови видається продуктивним як з погляду розвитку мовленнєвої компетенції, так і з погляду цілісного розвитку особистості.

1. Балаклицький М. Есе як художньо-публіцистичний жанр: Метод.матеріали для студ.зі спец. «Журналістика». Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2007. 74 с.

2. Кухарчук І. Тексточентричний підхід до формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя-словесника. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. 5 (49). С. 286-295.